

PROMJENIMO HRVATSKU

RAZVOJ MLJEKARSTVA KROZ
ZADRUGARSTVO I EU FONDOVE

POLJOPRIVREDA U RH

(Podaci poljoprivrede u brojkama 2016.)

- Ukupne poljoprivredne površine 3,150.000 hektra
- Korištene poljoprivredne površine 1,571.000 hektara (50%)
- BDP poljoprivrede RH 2,3 mlrd. €
- Udio RH u EU 0,6%
- Prosječni prihod po hektaru EU 2.350 € 1,6
- Prosječni prihod po hektaru RH 1.464 € 1,0
- Prosječni prihod po hektaru NL 14.456 € 9,9

CILJEVI NAŠE POLJOPRIVREDE

- Dostići prosjek EU
 - tada možemo povećati BDP sa 2,3 na 3,9 mlrd. € ili za 70%
- Ako obradimo sve površine
 - tada možemo povećati BDP sa 2,3 na 7,4 mlrd. € ili povećanje od 221%

ZA OSTVARENJE OVIH REZULTATA IMAMO

- Poljoprivredne površine
- Radnu snagu (potrebno dodatno zapošljavanje ca. 25.000 radnika)
- Sve potrebne repromaterijale (sjeme, gnojivo, gorivo i dr.)
- Dostatnu, iako prestaru mehanizaciju

ZA OSTVARENJE OVIH REZULTATA NEMAMO

- Financijska sredstva za praćenje proizvodnje i zaliha
- Financijska sredstva postoje ali kreditnim politikama banaka i regulatora HNB-a su krivo usmjerena ili se nalaze izvan novčane mase (33 mlrd. kuna – prekonoćni depoziti) i ne nalaze put do poljoprivrednika

FINANCIRANJE POLJOPRIVREDNE PROIZVODNJE OD STRANE BANAKA

- Financijski potencijala banaka 390 mlrd. kuna
- Odobreni krediti nefinancijskom sektoru (gospodarstvu)
- 2015 87,3 od toga poljoprivredi 4,6 mlrd.
- 2016 83,8 od toga poljoprivredi 5,0 mlrd
- 2017 81,8 od toga poljoprivredi 5,2 mlrd.
- 2018 82,5 od toga poljoprivredi __ mlrd.

KATASTROFALNA KREDITNA POLITIKA BANAKA

- GOSPODARSTVU odobreno 82,5 mlrd. ili 21 % svih kredita
- POLJOPRIVREDI ODOBRENO 5,0 mlrd. ili 6% od kredita gospodarstvu ili 1,3% od ukupnog finansijskog potencijala
- STAMBENIH KREDITA ODOBRENO 48,4 mlrd.
- GOTOVINSKIH KREDITA ODOBRENO 42,9 mlrd.
- „JALOVOG” ili sterilnog novca 33,5 mlrd.

POTREBNA FINANCIJSKA SREDSTVA POLJOPRIVREDI ZA POSTOJEĆI NIVO PROIZVODNJE

- Vrijednost poljoprivredne proizvodnje RH 2016 god. 16,5 mlrd. kuna
- Novostvorena vrijednost 7,3 mlrd. ili 44,2%
- Potrebna sredstva za ostvarenje ovog BDP-a su 9,2 mlrd.
- Banke odobrile 5,0 mlrd.
- Potpore poljoprivredi 3,3 mlrd.
- Ukupno 8,3 mlrd., ali to su sva sredstva i za proizvodnju i za razvoj.
- Ako pretpostavimo da je 50% ovih sredstava usmjereno u razvoj tada poljoprivredi manjka ca. 5,0 mlrd. kuna za financiranje sadašnje tekuće proizvodnje.

NEODRŽIVOST OVAKVOG FINANCIJSKOG SUSTAVA I KREDITNIH POLITIKA

- Budući da su sredstva građana u bankama ca. 200 mlrd. kuna, banke moraju mjenjati svoju kreditnu politiku i novac građana usmjeriti u proizvodnju (za poljoprivredu treba svega 5%)
- HNB politikama stimulacije i destimulacije mora podržati kreditne politike usmjerene ka proizvodnji i razvoju
- Dozvoliti veću ulogu i značaj Kreditnih unija u našem Financijskom sustavu

NOVO REGULIRANJE FINANCIJSKOG SUSTAVA

- KU izjednačiti sa ostalim depozitnim institucijama
- Bolje definiranje poslova KU
- Izmjena načela financiranja i osnivanja KU
- Članstvo u KU
- Osiguranje štednih uloga KU
- Osigurati KU pristup svim izvorima državne akumulacije (HBOR, HAMAG-BICRO, EU fondovi i dr.)
- Dozvoliti KU i Zadrugama osnivanje Zadružne banke.

MLJEKARSTVO U RH

- 1967 god. u Hrvatskoj je bilo 1,122.000 grla goveda
- 1997 broj goveda je pao na 451.000, a od toga krava i steonih junica 298.000
- Dvije trećine gospodarstava drži 1-2 grla
- Samo 5% gospodarstava ima više od 7 grla
- Prosječan broj goveda po gospodarstvu je 2,6

PROIZVODNJA MLIJEKA

- 1987 godine 1.013 mil. litara
- 2016 godine 489 mil. litara
- Uvoz sirovog mlijeka 161 mil. litara
- Broj mliječnih krava 151.247 – smanjenje 15% (u periodu 2012 – 2016)
- Broj isporučitelja mlijeka 8.545 – smanjenje 42,5% (u periodu od 2012 – 2016)

PRERADA MLIJEKA

- 2016 godine 648,5 mil. litara

Od toga:

- Pasteriziranog mlijeka 35,9%
- UHT mlijeka 30,2%
- Fermenti 10,8%
- Ostalo 23,1%

PRERAĐIVAČI MLIJEKA

• Dukat	48,80 %	48,80 %
• Vindija	20,47 %	69,27 %
• Meggle	5,37 %	74,64 %
• Ledo	4,32 %	
• Zdenka	4,04 %	
• PIK Rijeka	3,72 %	
• Ludbreška mljekara	2,15 %	
• Belje	1,14 %	
• Ostali	10,00 %	

KOMPARATIVNA ANALIZA POSLOVANJA NEKIH PRERAĐIVAČA MLIJEKA

Opis	Euromilk	Veronika	Meggle	Vindija	Dukat
Prihodi	35.170	65.081	335.493	3,078.548	3,711.146
Rashodi	35.040	63.660	346.441	3,020.241	3,542.319
Bruto dobit	130	1.421	-10.948	58.307	168.827
UP/Aktiva	2,20	2,13	2,22	1,43	1,48
Obveze/UP	0,361	0,196	0,289	0,424	0,197

AKUMULACIJA SREDSTAVA IZ POSLOVANJA

OPIS	Euromilk	Veronika	Meggle	Vindija	Dukat
Kapital i rezerve	3.234	17.776	54.139	852.533	1,770.955
Temeljni kapital	1.301	10.200	42.970	23.252	300.000
Zadržana dobit	1.830	6.429	48.339	781.974	1,302.128
Dobit/ gubitak	103	1.147	-37.170	47.307	168.827
Obveze	12.683	12.724	96.920	1,304.468	730.662

ZAKLJUČAK

- **Mljekari osiromašili**
- **Prerađivači se obogatili:**
 - Vindija sa 23,3 mil. temeljnog kapitala došla na 852,5 mil. kapitala i rezuervi ili povećala kapital i rezerve 35 puta,
 - Dukat sa 300,0 mil. temeljnog kapitala došao na 1.771 mil. kapitala i rezervi ili povećanje za 4,9 puta.
 - Meggle povećao kapital i rezerve za 26%, jer kontinuirano posluje sa gubitkom ???

I TO NIJE SVE

- Pored akumulacije kroz dobit (ove tri mljekare akumulirale 2.301,4 mil. kuna) i dalje uz nisku cijenu mlijeka uništavaju proizvođače mlijeka.
- Pored ogromno akumuliranih sredstava i dalje duguju dobavljačima 1.066,7 mil. kuna.
- Ovaj iznos predstavlja vrijednost godišnje proizvodnje mlijeka uz cijenu od 2,40 kn./litri
- Dakle koriste sirovinu sa odgodom plaćanja od jedne godine

ZADRUGARSTVO I RAZVOJ MLJEKARSTVA U RH

- Zadrugarstvo mora postati strateški cilj državne politike
- Državnu zemlju treba dati stvarnim proizvođačima
- Osigurati kreditnu i fiskalnu politiku u korist proizvođača
- Jedini zadatak proizvođača treba biti kvalitetan proizvod
- Država treba jamčiti otkup svih proizvoda zadrugara

MODEL POLJOPRIVREDNOG ZADRUGARSTVA

- OPG – nositelj poljoprivredne proizvodnje
- Poljoprivredna zadruga – organizator proizvodnje
- Financijer – Kreditne unije (samofinanciranje)
- Financijer – u konačnici Zadružna banka koju će osnovati zadruga i/ili Kreditne unije
- Dograditi postojeći Financijski sustav RH

POLJOPRIVREDNA STRATEGIJA STRANKE PH

- Bilanca proizvodnje
- Potpore (uvesti reda)
- Politika ruralnog razvoja (M 1 do M 20, smanjiti broj mjera i biti učinkovitiji)
- Zemjišna politika
- Politika infrastrukture u poljoprivredi
- Politika kvalitete proizvodnje i proizvoda
- Politika državnih i komercijalnih robnih rezervi
- Politika financiranja poljoprivrede

RAZVOJ MLJEKARSTVA

- Danas postoje svi preduvjeti za razvoj mljekarstva
- EU fondovi – Mjera 4.2.1. objekti malog kapaciteta za preradu mlijeka
- HAMAG-BICRO - krediti uz 0,1% za sektor mljekarstva do 50.000 €
- HBOR – program za „Investicije privatnog sektora”
- Potrebna izmjena financijskog sustava (KU, Zadr. banka, stimulatívna kreditna politika banaka od strane HNB-a za poljoprivredu)

OBJEKTI MALOG KAPACITETA ZA PRERADU MLIJEKA

- Osnivanje zadruga mljekara i investiranje u objekte za preradu mlijeka
- Osnivanje proizvođačkih organizacija proizvođača i prerađivača mlijeka
- Povezivanje proizvođačkih organizacija u asocijaciju prerađivača mlijeka
- Podjela rada u preradi mlijeka
- Produkcija pod istom robnom markom

NOSIOCI PRERADE MLIJEKA

- Fizičke i pravne osobe
- Zadruge
- Proizvođačke organizacije
- Zajednički projekt (nositelj i partneri), temeljem Partnerskog sporazuma

KAPACITET I KARAKTERISTIKE OBJEKTA ZA PRERADU MLIJEKA

- Kapacitet prerade 10.000 litara (5 u prvoj i 5 u drugoj smjeni)
- Objekt bi prerađivao mlijeko u konzumno i prodavao ga lokalno u svom okruženju
- Nakon pasterizacije „obralo” bi se vrhnje i tipiziralo mlijeko na 3,2 i 2,8 m.m.
- Sve viškove mlijeka i vrhnje na „sabirnom mjestu” preuzimale bi zadružne mljekare za sada mljekara koja se gradi u Lepoglavi i Voloderu, Babinoj Gredi i ukoliko BIZ izgradi novu mljekaru i oni bi trebali biti u sastavu asocijacije malih mljekara.

POTREBNA SREDSTAVA ZA OVU INVESTICIJU

- Za kapacitet 5 + 5 tisuća litara potreban je objekt od 50-100 m²
- Potrebna financijska sredstva 400 – 450.000 €
- Bespovratna sredstva EU fondova 200.000 € za početnike a najviše 2,000.000 €
- Ostali izvori – kredit HBOR-a 200 – 250.000 €, na rok od 14 godina sa grace periodom od 3 godine i kt. od 1,5 – 3%

PROIZVOĐAČKA ORGANIZACIJA

- Za osnivanje potrebno najmanje 7 članova
- Bespovratna sredstva od Ministarstva poljoprivrede 500.000 € kroz 5 godina svake godine 100.000 €
- Ako je proizvođačka organizacije ujedno i nositelj ili se poveže sa nositeljem investicije u mini mljekaru – može se izgraditi mini mljekara sa 100% tuđim izvorima sredstava

KALKULACIJA PRERADE MLIJEKA U MINI MLJEKARI

- Ako se proizvođaču plati litra mlijeka 3,00 kn. proizvodna cijena mlijeka može iznositi 4,50 kn. jer je za preradu i ambalažu dovoljno od 1,20 do 1,50 kuna.
- Za distribuciju i prodajnu maržu do prodajne cijene ostaje 1,70 kuna, ako nam je prodajna cijena 6,20, a to znači u maloprodaji litra mlijeka od 6,51 kuna, a ta cijena se danas kreće od 6,50 do 7,09 kuna.
- Ukoliko mlijeko prodajemo po cijeni od 5,00 kuna po litri i sami dostavljamo na prodajna mjesta tada marža trgovcu iznosi 1,20 kuna ili 24% što je veoma prihvatljiva zarada za svakog trgovca.

DOBIT MINI MLJEKARE „SABIRNOG MJESTA”

- Razlika između proizvodne i prodajne cijene 0,50 (5,00 – 4,50) kuna x 10.000 litara = 5.000 kuna
- Vrhnje 300 litara x 13,00 kn. = 3.900 kuna
- Ukupno dnevno 8.900 kuna
- Ukupno mjesečno 267.000 kuna
- Ukupno godišnje 3,204.000 kuna
- $3,204.000 : 3,650.000 \text{ lit.} = 0,88 \text{ kn./litri}$
- Ovaj iznos zadrugari dijele, ostavljaju za daljni razvoj ili pokrivaju neke druge zajedničke troškove